

College van burgemeester en wethouders

GOEDGEKEURD

Vergadering van 3 maart 2026

Beleid en Uitvoering - Team Economie
en Recreatie

12	2026_B&W_00172	Informatienota innovatief vermogen in Steenwijkerland - informeren
-----------	---------------------------	---

Samenstelling:

Aanwezig:

Erik de Groot, burgemeester en voorzitter; Melvin Smit, wethouder; Trijn Jongman, wethouder; Marcel Scheringa, wethouder; Miriam Slomp-Dekkers, wethouder; Dennis Eikenaar, waarnemend gemeentesecretaris; Jelmer Trox, directiesecretaris

Samenvatting

Innovatie is belangrijk voor het Steenwijkerlands bedrijfsleven. Het draagt bij aan de economische veerkracht, leefbaarheid en zorgt voor een toekomstbestendige groei. Voor een regio met veel mkb-bedrijven is dat extra relevant. Immers het bedrijfsleven staat voor grote uitdagingen. De overgang naar een circulaire economie, de energietransitie, de noodzaak van productiviteitsgroei (inclusief digitalisering) en de krapte op de arbeidsmarkt vraagt veel van het verandervermogen van ondernemers. Een deel van het mkb heeft moeite om zich aan te passen aan de snel veranderende wereld. Deze informatienota gaat in op de activiteiten die gemeente, vanuit de economische koers, uitvoert om de innovatie te stimuleren en te versterken. Ook wordt inzicht gegeven in de innovatiegraad van de Steenwijkerlandse economie.

Informatienota

Inleiding

In uw vergadering van 11 november 2025 (begrotingsraad) is toegezegd met informatie te komen over de innovatiekracht van de Steenwijkerlandse economie. Dit naar aanleiding van het percentage van 1,92% innovatie bedrijven dat genoemd is in de economische koers en de vragen die dit bij u oproept. In de economische koers is innovatie benoemd als één van de belangrijke thema's. In deze informatienota geven wij u inzicht in dit thema. We gaan in op de innovatiegraad en beschrijven onze inspanningen om de innovatie te stimuleren. In de bijlage 1 treft u een uiteenzetting aan van het begrip innovatie.

Wat doet de gemeente

De urgentie voor innovatie neemt toe, ook regionaal. Wij pakken dit thema op in samenwerking met de Regio Zwolle. Basis voor onze aanpak zijn de vele bedrijfsbezoeken van de accountmanagers economie. Jaarlijks worden ruim 250 bedrijven bezocht en gewezen op de mogelijkheden die de Regio biedt op het gebied van ondernemersdienstverlening én ondersteuning bij diverse transitie's. We verwijzen bij vragen en informatieverzoeken gericht door naar kennisinstellingen zoals Kennispoort en brengen ze onder de aandacht. Met de Regio zijn afspraken gemaakt over het aantal bedrijfsbezoeken

en deze doorverwijzingen. Het blijkt, zoals ook toegelicht in de najaarsnota 2025, dat het aantal directe doorverwijzingen achterblijft. Dat heeft overigens niets te maken met de inzet van onze accountmanagers. Integendeel zelfs. Het vraagstuk staat bij de ondernemers wel op de agenda, maar leidt niet direct tot concrete doorverwijzingen. Wij zijn als gemeente niet direct verantwoordelijk voor het verhogen van de innovatiegraad van het bedrijfsleven. De ondernemers moeten zelf innoveren, maar we willen dat wel optimaal faciliteren.

Naast de bedrijfsbezoeken zetten we ons ook specifiek in op het verhogen van het innovatief vermogen. We richten ons daarbij op het mkb in de gemeente. Het is de motor van onze economie. Dit koesteren we en willen we helpen in deze transitie opgaven. Het verhogen van het innovatief vermogen doen we vanuit twee opeenvolgende sporen:

- Bewustwording
- Call for action

Het begint bij bewustwording. We attenderen ondernemend Steenwijkerland op het belang en de urgentie van innoveren. Dat doen we op veel inspirerende manieren. De term call for action verwijst naar een dringende oproep om niet alleen te informeren over vernieuwing, maar om daadwerkelijk stappen te zetten en ondernemers te activeren. Dit om concrete projecten te starten, samenwerking te zoeken (ketenpartners, kennisinstellingen). Kortom een actiegericht uitnodiging om innovatie niet als abstract begrip te zien, maar als iets dat nú moet gebeuren om toekomstbestendig te blijven.

We werken daarbij veelal nauw samen met de Business Club Steenwijkerland (BCS). In onze gezamenlijke prestatiedeal 2025-2026 is hiervoor een aantal acties benoemd. Met de BCS zetten we voor het thema duurzaamheid en productiviteit in 2026 een werkgroep op. Deze werkgroep komt met concreet uitvoerbare acties (uitwerking call for action) en voert regie op het thema. Gebleken is dat er lokaal behoefte is aan een platform waar de lokale ideeën en/of initiatieven bijeenkomen.

kennissessies en ondernemersbijeenkomsten

Wij organiseren een aantal kennissessies op het gebied van innovatie. Recentelijk over AI en digitalisering. Ook in onze laatste podcast schenken we hier aandacht aan. En binnenkort (op 4 maart) organiseert de gemeente een kennissessie over digitale vindbaarheid.

Steengoed Steenwijkerland

In opdracht van de gemeente voert de BCS het project "Steengoed Steenwijkerland" uit. Steengoed Steenwijkerland wil ondernemend Steenwijkerland zichtbaar en toekomstbestendig maken. Door samenwerking en profilering biedt dit project inspiratie en concrete handvatten voor bedrijven om bij te dragen aan de economische kracht en transities. Dit bereiken we door:

- Het in beeld brengen van (potentiële) inspirerende koplopers o.a. over innovatie en deze inzetten om ook andere bedrijven verder te helpen en te inspireren;
- Deze koplopers in te zetten als ambassadeurs voor een bepaald thema. Dit bevordert de communicatie en het delen van succesverhalen richting andere bedrijven en regio en opent deuren voor samenwerking met kennisinstellingen en wellicht het binnenhalen van subsidie of financiering voor bepaalde innovaties of verduurzamingsprojecten;
- Meer zichtbaarheid van de bedrijven ook voor inwoners van onze eigen gemeente en daarbuiten.

Concreet worden er 4 filmpjes per jaar gemaakt van een bedrijf met een innovatief thema. Het blijft niet bij het maken van filmpjes. De ondernemer wordt ambassadeur op dit thema en aanspreekpunt van de bijbehorende thematafel voor ondernemers die met de thema's aan de slag willen. Elk in de film weergegeven thema krijgt jaarlijks een kennissessie, waarbij ondernemers workshops kunnen bijwonen over het thema. Er ligt hier dus een mooie aanpak om van bewustwording naar call for action te komen.

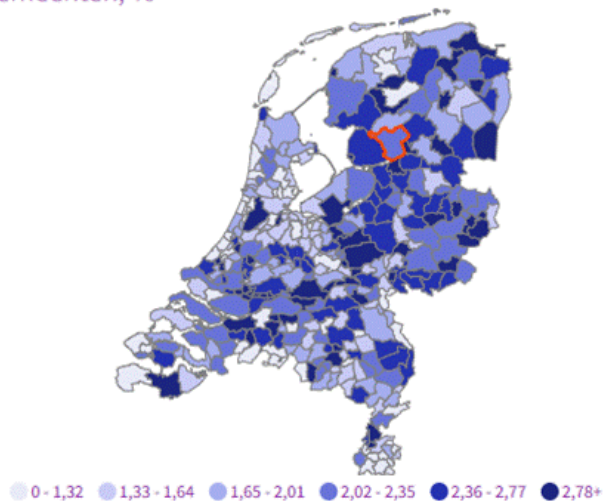
Perron038

We brengen ondernemers ook naar de Regio. We hebben het in onze aanpak vaak over Kennispoort Regio Zwolle, dat door diverse programma's en inzet van adviseurs de groei en ontwikkelambities van bedrijven in de Regio Zwolle ondersteunt. Nog zo'n interessante plek is Perron038. Dé plek voor de innovatieve maakindustrie in de regio. In het open innovatiecentrum in Zwolle werkt 038 samen aan de toekomst van de high tech maakindustrie. Technici en studenten werken samen, onderzoeken en experimenteren om technologische innovatie mogelijk te maken. Door continu te innoveren, te leren en te inspireren. Wij willen dit meer onder de aandacht brengen. In juni organiseren wij een bijeenkomst bij Perron038 voor (maak)bedrijven in en rond Steenwijkerland. Centraal staat de driehoek: talent zoeken, talent ontwikkelen en innovatie. Voorafgaand worden door Perron038 een aantal innovatie vraagstukken opgehaald, die tijdens de sessie toegelicht en uitgewerkt worden. Zo blijft het niet bij een abstract vraagstuk, maar leidt het tot concrete toepassingen.

Hoe staan we ervoor: Innovatiespotter

Er zijn verschillende definities en manieren om innovatie bij het bedrijfsleven te herkennen en vast te stellen. De gemeente maakt gebruik van de Innovatiespotter. De getoonde cijfers en grafieken zijn dan ook tot stand gekomen met de methode die zij hanteren. De Innovatiespotter is een methodiek om inzicht te krijgen in de innovatiegraad en vergelijkingen te maken. Op basis van de gebruikte criteria worden bedrijven geclassificeerd als innovatief. Innovatieve bedrijven worden door Innovatiespotter met behulp van geavanceerde AI geselecteerd uit een register van alle bijna 3 miljoen Nederlandse bedrijfsinschrijvingen. De innovatieve bedrijven worden vervolgens ingedeeld in 11 thema's die aansluiten bij het landelijke missiegedreven innovatiebeleid en de SDG's (Sustainable Development Goals). Om gemeenten met elkaar te vergelijken wordt gebruik gemaakt van het percentage innovatieve bedrijven ten opzichte van het totaal aantal bedrijven dat is gevestigd in de gemeente. Het percentage wordt periodiek aangepast en zien we als een momentopname.

Percentage innovatieve bedrijven Gemeenten, %

Steenwijkerland: 1,89%

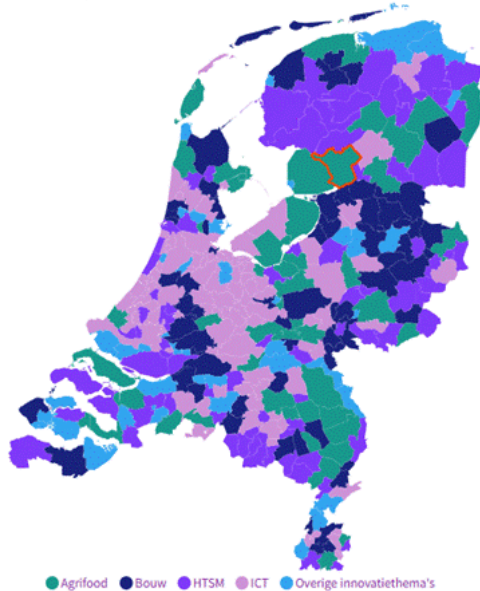
Bron: Innovatiespotter / juli 2025

Halverwege vorig jaar lag het percentage op 1,89%. We zitten daarmee aan de onderkant van de middenmoot in de Regio. Vergelijkbare gemeenten (gebaseerd op de economische structuur) scoren hoger. Zo ligt het percentage van bijvoorbeeld Hardenberg op 2,15% (177 bedrijven) en Raalte op 2,46% (132 bedrijven). Innovatiespotter heeft in Steenwijkerland 132 innovatieve bedrijven geïdentificeerd. De meeste innovatieve bedrijven in Steenwijkerland zijn actief binnen het thema Agrifood. Steenwijkerland is dan ook een grote plattelandsgemeente met een groot aandeel agrarische sector. Een krachtige innovatie sector.

Dit cijfer wil overigens niet zeggen dat er niet meer innovatieve bedrijven in onze gemeente zijn. Niet alle innovatie bedrijven vallen in de door Innovatiespotter gebruikte criteria is de verwachting. Wellicht

zijn er bedrijven die wel innovatief zijn maar daar weinig ruchtbaarheid aan geven. Wij gebruiken de methodiek om inzicht te krijgen in het innovatief vermogen van het bedrijfsleven in de gemeente in relatie tot de regio. Dit omdat innovatie een belangrijk thema is voor onze economie, en gezien onze positionering een opgave om dit te versterken.

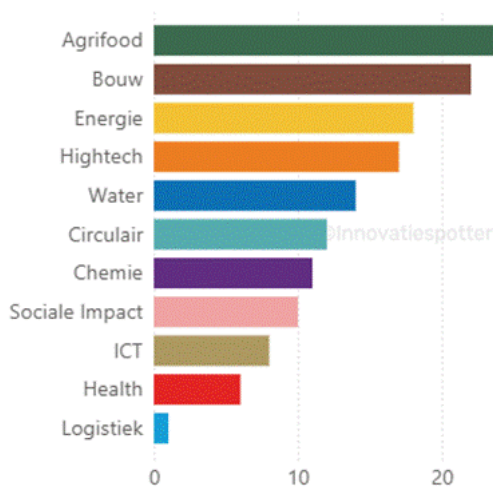
Belangrijkste innovatiethema
Gemeenten

Steenwijkerland: Agrifood

Bron: Innovatiespotter / juli 2025

Het is niet alleen agrifood, ook andere thema's komen voor, zie afbeelding.

Steenwijkerland: totaal 132

Bron: Innovatiespotter / september 2025

Energie, Circulair en Sociale Impact worden geclassificeerd als duurzame innovatiethema's. Onder energie valt o.a. de transitie naar een duurzaam energiesysteem zoals gebruik van windenergie, geothermie en restwarmte. Circulair betreft het hergebruik en circulaire processen in bijvoorbeeld duurzame industrialisatie en afvalverwerking. En Sociale Impact omvat bedrijven die actief zijn in onder andere inclusiviteit, reïntegratie en fairtrade. In Steenwijkerland is ongeveer 30 procent van de

innovaties duurzaam. Dit is dan weer boven het gemiddelde van Regio Zwolle dat rond de 20 procent ligt.

Kernboodschap

Inzicht geven in het belang van innovatie en innoveren voor het bedrijfsleven. In beeld brengen van de innovatiegraad van het bedrijfsleven en het bieden van inzicht in het instrumentarium.

Consequenties voor de gemeente

Het stimuleren van innovatie en innovatief vermogen is onderdeel van de door de raad vastgestelde economische koers.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg

Ook in 2026 zetten we in op innovatie, o.a. door de al genoemde bijeenkomst bij Perron038 en de uitwerking ervan in de prestatiedeal met de BCS.

Besluit

In te stemmen met de informatienota innovatie in Steenwijkerland.

Bijlagen

1. informatienota innovatie bijlage 1 wat en waarom innovatie .pdf

Bijlage 1: definitie/kenmerkende elementen innovatief bedrijf

Wat is innovatie

Er zijn meerdere definities van het begrip innovatie. In onderstaand kader een aantal gangbare definities, die worden gebruikt door diverse instanties. Die ontlopen elkaar niet veel. Er is een aantal overeenkomsten:

1. Breed begrip. Innovatie is niet alleen technologisch, maar ook organisatorisch, sociaal en ecologisch;
2. Vernieuwing staat centraal, of het nu gaat om producten, processen, diensten of organisatievormen;
3. Waardecreatie is essentieel. Innovatie moet leiden tot economische, maatschappelijke of sociale waarde;
4. Risico en experiment. Innovatie vraagt om durf en het nemen van risico's.
5. Samenwerking met kennisinstellingen, andere bedrijven of overheden is vaak een voorwaarde.

Waarom is het belangrijk?

Het bedrijfsleven staat voor grote uitdagingen. De overgang naar een circulaire economie, de energietransitie, de noodzaak van productiviteitsgroei (inclusief digitalisering) en de krapte op de arbeidsmarkt vraagt veel van het verandervermogen van ondernemers. Het mkb vormt de ruggengraat van de economie en biedt veel werkgelegenheid. Een groot deel van deze bedrijven heeft moeite om zich aan te passen aan de snel veranderende wereld. Veel van de uitdagingen hebben gevolgen voor het economisch toekomstperspectief, zowel voor Steenwijkerland als de Regio Zwolle.

- De productiviteit ligt lager dan in andere regio's en de economische groei kan niet langer leunen op de groei van de beroepsbevolking.

De groei van de productiviteit is nodig, want de beroepsbevolking groeit niet langer. Dat betekent dat de economie straks alleen kan groeien als de productiviteit toeneemt. En economische groei is nodig om de transities te kunnen bekostigen. Ook de arbeidsproductiviteitsgroei ligt lager dan gemiddeld. De economie groeide vooral door meer mensen aan te nemen. Dat groeipad is niet langer houdbaar.

- Circulaire economie blijft achter waardoor economische kansen onbenut blijven.

De regio heeft ambitieuze doelen gesteld op gebied van circulaire economie, waaronder een halvering van het gebruik van abiotische grondstoffen in 2030 en een volledig circulaire economie in 2050.

Tegelijkertijd loopt de adoptie van circulaire bedrijfsmodellen achter. De huidige lineaire economie leidt tot verspilling van grondstoffen en hoge milieukosten, terwijl circulaire innovatie een kans biedt om economische en ecologische doelen te combineren. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft geconstateerd dat Nederland haar circulaire doelen voor 2030 waarschijnlijk niet zal halen. Voor de regio Zwolle zal dat niet anders zijn. De inspanningen zullen dus flink opgevoerd moeten worden.

- Het mkb heeft moeite met transities waarbij de relatief kleine schaal innovatie bemoeilijkt.

De gemiddelde bedrijfsomvang in Steenwijkerland is relatief klein t.o.v. de Regio en Nederland.

Kleine bedrijven en zzp'ers hebben vaak minder mogelijkheden om te investeren in innovatie, productiviteitsgroei en een leven lang ontwikkelen. Grotere bedrijven zijn doorgaans productiever en beter in staat maatregelen te nemen die leiden tot hogere efficiëntie en innovatie, in kleinere bedrijven neemt de productiviteit in de loop van de tijd vaak af. Veel mkb-bedrijven hebben onvoldoende verandervermogen om grote transities te doorlopen, waardoor de economische vitaliteit onder druk komt te staan. Dit vormt een risico in een tijd waarin ondernemers worden geconfronteerd met

ingrijpende ontwikkelingen zoals de energietransitie, de circulaire economie, digitalisering en een structureel krappe arbeidsmarkt. Vooral investeringen in nieuwe transitithema's zijn voor veel bedrijven moeilijk te financieren, wat innovatie belemmert.

Innovatiespotter:

- Vernieuwing in producten, diensten, processen of organisatie.
- Duurzaamheid als integraal onderdeel van innovatie.
- Versnelling van transities zoals energietransitie en circulaire economie.
- Data-gedreven inzicht in het innovatielandschap.
- Toepasbaarheid binnen het mkb, als motor van de economie.

Kennispoort Regio Zwolle:

Een innovatief bedrijf/onderneming past nieuwe ideeën, producten, diensten, methoden of organisatie modellen toe om iets te verbeteren of te vernieuwen. Daarmee voegt het bedrijf waarde toe aan de economie, de samenleving en de mens.

Innovatie vindt plaats op diverse vlakken, zoals:

- Digitalisering;
- Circulair en duurzaam ondernemen;
- Sociale innovatie;
- Internationaal ondernemen;

Ze benadrukken dat innovatie niet alleen technologisch is, maar ook sociaal en organisatorisch.

VNO-NCW:

- Een innovatief bedrijf ontwikkelt nieuwe ideeën, producten, diensten of processen die maatschappelijke problemen oplossen of economische groei stimuleren;
- Innovatie is gekoppeld aan durf, daadkracht, doorzettingsvermogen en samenwerking met kennisinstellingen;
- Wetenschappelijk onderzoek en technologie (AI, quantumcomputers, waterstof) spelen een belangrijke rol.

Kamer van Koophandel:

- Innovatie is het anders doen, niet per se beter;
- Een innovatief bedrijf vernieuwt op het gebied van product, dienst, proces of organisatie;
- Criteria voor de KVK Innovatie Top 100 zijn: originaliteit, impact en marktvalidatie;
- Innovatie kan ook sociaal of duurzaam zijn, zoals CO₂-reductie of circulaire productie.

MKB Nederland:

- Innovatie binnen het mkb is vaak praktisch en incrementeel, gericht op verbetering van bestaande producten of processen.
- De nadruk ligt op toepasbaarheid, duurzaamheid en economische waarde.

Rijksoverheid:

- Innovatie is het omzetten van ideeën naar waarde voor economie en samenleving;
- Een innovatief bedrijf kan vernieuwen in technologie, organisatie, marktbenadering, sociale impact;
- Innovatie is niet beperkt tot techniek, maar ook procesverbetering, hybride werken en samenwerking vallen hieronder;
- Innovatie vereist risico's nemen en kent geen garantie op succes.

